

A Fővárosi Ítéltábla dr. Léhmann György ügyvéd által képviselt felperesnek dr. Buzás Noémi jogtanácsos által képviselt alperes ellen szerződés részleges érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2013. május 22-én kelt 25.G.40.102/2013/11. számú ítélete ellen a felperes által benyújtott fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja, és megállapítja, hogy a felek között 2008. április 14-én létrejött kölcsönszerződés 4.1. pontja, továbbá a 6.4. pontja érvénytelen;
ezt meghaladóan a keresetet elutasítja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 80.000,- (Nyolcvanezer) Ft + áfa együttes első- és másodfokú ügyvédi munkadíjból, továbbá 36.000,- (Harminchatezer) Ft elsőfokú, 48.000,- (Negyvennyolcezer) Ft másodfokú eljárási illetékből álló perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított, a fellebbezés elbírálása szempontjából irányadó tényállás szerint a felperes mint adós és az alperes mint hitelező között 2008. április 14-én ingatlan jelzálogjoggal biztosított, deviza alapú kölcsönszerződés jött létre, amelyben az alperes 114.700,- CHF - legfeljebb 17.450.000,- Ft összegű - kölcsön nyújtását vállalta a felperes részére. Kikötötték, hogy a teljes hiteldíj mutató szerződéskötéskori mértéke 4,68 %, az üzleti kamatévi 3 %.

A kölcsönszerződés 4.1. pontja kimondta, hogy a kölcsön kamatlába kamatperiódusonként változó, amelynek mértéke a bank mindenkori, XX/i. ingatlanfedezetű hitelek kondíciói kiemelt ügyfelek részére elnevezésű kondíciós listájában kerül közzétételre.

A 6.4. pont úgy szólt, hogy a bank - a bankszámlák vezetéséről, a betétgyűjtésről és a kapcsolódó szolgáltatásokról szóló üzletszabályzatának 1.3. pontjában

meghatározott okokból - jogosult a hitelszerződés hatálya alatt a hiteldíjat, illetve annak bármely elemét, továbbá a késedelmi kamat mértékét módosítani. A törlesztőrészeknek az itt említett okból történő módosulása esetén azok összegét a bank az esedékességet megelőző 15 napon belül közli a hitelfelvevővel.

A kölcsönszerződés 9.3. pontja úgy rendelkezett, hogy a szerződésben nem szabályozott kérdésekben a felek közti bankszámla szerződésben, a bankszámlák vezetéséről, betétgyűjtésről és kapcsolódó szolgáltatásokról szóló Üzletszabályzat általános rendelkezések I. fejezetében, VII. fejezet 29. pontjában foglaltak, valamint a hitelműveletek végzéséről szóló Üzletszabályzat, a szerződésre vonatkozó jogszabályok és a Ptk. rendelkezései az alkalmazandóak.

A 9.4. pontban arról nyilatkozott a felperes, hogy az alperesi üzletszabályzatok tartalmát megismerte, az azokban írtakat - különös tekintettel a bankszámlák vezetéséről, a betétgyűjtésről és a kapcsolódó szolgáltatásokról szóló üzletszabályzat VII/29. pontjában, valamint a hitelműveletek végzéséről szóló üzletszabályzat 5., 6.3., 6.4., 7., 8.4., 8.5., 9.7. pontjában felsoroltakra - elfogadja, egyúttal kijelentette, hogy a szerződés aláírását megelőzően megismerte a lakossági kölcsönszerződések egyes feltételeit tartalmazó, a kondíciós lista részét képező tájékoztatót is.

A bankszámlák vezetéséről, a betétgyűjtésről és a kapcsolódó szolgáltatásokról szóló alperesi üzletszabályzat (a továbbiakban: Üzletszabályzat) 1.2.1. pontja kimondta, hogy a bank jogosult az üzletszabályzatot alapos okból módosítani üzlet-, termék-, biztonsági és pénzmosás elleni politikájának, illetve nemzetközi szerződéseinek a pénzüpiaci környezet feltételeinek változása, valamint az informatikai környezet továbbfejlesztése esetén. A módosított üzletszabályzat az abban megjelölt időponttól hatályos.

Az Üzletszabályzat 1.2.3. pontja szerint ha az ügyfél az üzletszabályzat módosítását nem fogadja el, a közzétételtől számított 15 napon belül jogosult azonnali hatállyal felmondani a kifogásolt módosítás hatálya alá tartozó szerződést; ebben az esetben a felmondás napjáig a szerződés feltételei változatlanok maradnak.

Az Üzletszabályzat - kondíciós lista és annak módosítása címet viselő - 1.3. pontjában lévő 1.3.1. pontja úgy rendelkezett, hogy az ügyfél az üzletszabályzat hatálya alá tartozó banki szolgáltatásokért díjat, jutalékot, illetve kamatot fizet; a szolgáltatás ellenértékét a szerződés vagy a hatályos kondíciós lista tartalmazza.

Az 1.3.2. pont kimondta, hogy a kondíciós lista az üzletszabályzat része, az 1.3.3. pont pedig azt, hogy a bank a kondíciós listát - az 1.2.1. pontban írt okokon túlmenően - a mindenkor pénzüpiaci környezet változása esetén is jogosult egyoldalúan módosítani.

A felperes a szerződéskötés napján külön, közjegyzői okiratba foglalt nyilatkozatot tett a kölcsönszerződés megkötéséről és annak tartalmáról.

A felperes a 2012. szeptember 11-én benyújtott, a Ptk. 209. §-ára, 209/A. §-ára és a 93/13/EGK irányelv 3. cikk (1) bekezdésére, 6. cikkére alapított keresetében a felek közti kölcsönszerződésnek az alperes egyoldalú szerződésmódosítási jogával kapcsolatos 4.1., 6.4. pontjában foglalt rendelkezések tisztességtelenségen alapuló érvénytelenségének megállapítását kérte és az érvénytelenség jogkövetkezményeként annak kimondását, hogy az érvénytelen feltételek a

szerződés megkötésétől kezdődően nem jelentenek kötelezettséget az adós felperes számára.

Előadta, hogy a felek közti szerződés nem tartalmazza az egyoldalú banki szerződésmódosítási feltételeket, azok a Bankszámlák vezetéséről, a betétgyűjtésről és a kapcsolódó szolgáltatásokról szóló alperesi üzletszabályzatban sem találhatóak meg, amely csupán utal a Hitelműveletek végzéséről szóló üzletszabályzatra.

Kifejtette, hogy a kikötés tisztességtelenségének vizsgálata ki kell terjedjen arra, hogy a nyújtandó szolgáltatáshoz kapcsolódó díjak változásainak okai, módja egyértelműen és érthetően került-e megfogalmazásra, és arra is, hogy a fogyasztó jogosult-e a szerződés felmondására. Hivatkozott egyrészt a 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet (továbbiakban: Kormányrendelet) 2. § d) pontja és a 2/2012. PK vélemény 6. f) pontja alapján a felmondhatóság elvének sérelmére, hogy a kikötések tisztességtelenségéhez vezet az, hogy nem került biztosításra a felperes felmondási joga.

Hivatkozott továbbá a PK vélemény 6. g) pontja szerint a szimmetria elvének sérelmére is, hogy a támadott kikötések indokolatlan és egyoldalú előnyt nyújtanak a fogyasztóval szerződő pénzügyi intézmény számára, a fogyasztó hátrányára, mivel kizárják, hogy a fogyasztó javára bekövetkező feltételváltozás hatása a fogyasztó javára is érvényesítésre kerüljön.

A támadott kikötések tisztességtelenségével kapcsolatban hivatkozott még az egyértelmű és az érthető megfogalmazás, a ténylegesség és az arányosság, a tételes meghatározás, az objektivitás, a ténylegesség és az arányosság, valamint az átláthatóság elvének sérelmére is. Rámutatott, hogy az - egyébként nehezen olvasható - üzletszabályzat 1.3. pontja nem a vitatott szerződéses feltétel szerinti tartalommal bír, a „Kondíciós Lista és annak módosítása” címet viseli. Utalt továbbá az üzletszabályzat 1.3.3. és az 1.2.1. pontjaira, hogy azok kapcsolhatóak a vitatott szerződéses kikötésekhez.

Álláspontja szerint az oklistában meghatározott körülmények ténylegesen nem vagy nem a változásuk mértékében hatnak a kamatra, a fogyasztó nem láthatta előre, hogy milyen feltételek teljesülése esetén, milyen mértékben kerülhet sor további terhek rá történő áthárítására.

Állította azt is, hogy az alperesnek a kölcsön nyújtásával kapcsolatban forrásköltsége nem merült fel, ezért az egyoldalú szerződésmódosítási ok feltételei nem valósak, alaptalanok.

Álláspontja szerint továbbá a Ptk. 205/B. §-a szerint nem vált a felek közti szerződés részévé az alperes általános szerződési feltétele, üzletszabályzata, az a Ptk. 205. § (1)-(2) bekezdése, 217. § (1) bekezdése szerint létre nem jönnek tekintendő.

Az alperes az ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

Álláspontja szerint a keresettel támadott szerződéses kikötések megfeleltek az 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban Hpt.) szerződéskötéskor hatályos 210. § (3) bekezdésének, megfogalmazásuk világos, egyszerű és érthető, mindenki számára közérthetően rögzítik, hogy a banknak joga van a szerződés, illetve a kamatok egyoldalú módosítására a szerződésben rögzítettek szerint. A szerződés ezen rendelkezései nem okoztak egyenlőtlenséget a felek viszonyában, az alperest

megillető egyoldalú szerződésmódosítási jog az értékegyensúly fennmaradását biztosította a hosszú futamidejű szerződésben.

Állította, hogy a vitatott szerződéses pontok nem csak a kondíció emelést, hanem annak csökkentését is lehetővé tették, ezért a szimmetria elvének eleget tettek. A szerződés 9.3., 9.4. pontjaira és az üzletszabályzatra figyelemmel biztosított volt a felperes felmondási joga is.

Rámutatott, hogy a szerződéskötéskor hatályos üzletszabályzata 1.2.1. és 1.3.3. pontjai részletesen tartalmazták, hogy mely feltételek változása esetén módosítható a felek közti szerződés az alperes által egyoldalúan, amely rendelkezések mind a szerződéskötéskor hatályos jogszabályi rendelkezéseknek, mind pedig a kereskedelmi gyakorlatnak megfeleltek. Állította, hogy a szerződéskötéskor hatályos üzletszabályzata egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő rendelkezései nem állapították meg a felek szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével, egyoldalúan és indokolatlanul a felperes hátrányára.

Utalt arra is, hogy a Hpt. hatályos rendelkezéseire figyelemmel 2009. július 15-én, 2010. január 1-jén, majd 2010. december 12-én az üzletszabályzatát módosította.

Az elsőfokú bíróság a 2013. május 22-én kelt 25.G.40.102/2013/11. számú ítéletében a keresetet elutasította, és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 50.000,- Ft perköltséget.

Határozata indokolása szerint a Ptk. 205. § (2) bekezdésére, 205/B. § (1) bekezdésére, 209. § (1)-(5) bekezdéseire, 209/A. § (2) bekezdésére, a Hpt. szerződéskötéskor hatályos 210. § (3) bekezdésére és a 2009. augusztus 1. napjától hatályos 210. § (5) bekezdésére, továbbá a Kormányrendelet 2. § d) pontjára hivatkozással mindenek előtt azt rögzítette, hogy a kölcsönszerződés 9.4. pontjában foglalt felperesi nyilatkozat alapján az alperes üzletszabályzata a felek közti szerződés részévé vált, az ettől eltérő felperesi hivatkozás alaptalan volt.

A támadott kikötések tisztességtelenségének érdemi vizsgálatával az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a felperes alaptalanul hivatkozott a felmondási jog hiányára és a szimmetria elvének sérelmére is. Az üzletszabályzat 1.2.3. pontja szerint biztosított volt az egyoldalú szerződésmódosítás esetére az azonnali hatályú felmondási jog. Rámutatott egyidejűleg arra is, hogy a jogalkotó a Hpt.-t módosító 2009. évi XIII. törvénnyel, a Hpt. 2009. augusztus 1-jétől hatályos rendelkezéseivel kiküszöbölte a felmondási jog hiányával kapcsolatos esetleges érvénytelenségi okot a Ptk. 205. § (2) bekezdése szerint.

Amiatt nem találta helytállónak az elsőfokú bíróság szimmetria elvének sérelmére alapított kereseti hivatkozást, mert a perbeli szerződéses kikötések nem zárták ki a felperes javára történő egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét.

Megállapította az elsőfokú bíróság azt is, hogy a keresettel támadott - a kölcsönszerződés egyoldalú módosítását lehetővé tevő - szerződéses kikötések a Hpt. szerződéskötéskor hatályos 210. § (3) bekezdésére figyelemmel önmagukban nem voltak jogszabálysértőnek tekinthetőek, ugyanezen okból azt is, hogy nem sértették az egyértelmű és érthető megfogalmazás, sem a tételes meghatározás, sem pedig az objektivitás, a ténylegesség és az arányosság, illetve az átláthatóság elvét sem.

Leszögezte az elsőfokú bíróság azt is, hogy a kereset kizárólag a kölcsönszerződésbeli kikötéseket támadta, az üzletszabályzat rendelkezését nem, ezért nem bírt jelentőséggel az alperesnek az üzletszabályzat szerződéskötést követő módosításával kapcsolatos érvelése. Nem volt jelentősége a jogvita elbírálása szempontjából annak sem, hogy az alperesnek merült-e fel forrásköltsége a kölcsönszerződéssel kapcsolatban, ezért az ezzel kapcsolatos bizonyítási indítványt az elsőfokú bíróság mellőzte.

Az ítélettel szemben a felperes nyújtott be fellebbezést, amelyben annak megváltoztatásával a keresete szerinti döntés meghozatalát kérte.

Arra hivatkozott, hogy a perbeli kölcsönszerződés támadott kikötései érvénytelenségét a Ptk. 205/A. §-a, 205/B. §-a, 209. §-a, 209/A. §-a, a Hpt. 210. §-a, a Kormányrendelet 2. § d) pontja alapján kérte, továbbá hivatkozott a 2/2011. (XII.12.) és a 2/2012. (XII.10.) PK véleményekre, valamint az Európai Bíróság C-472/10, C-427/11. számú ügyekben meghozott döntéseire is, hogy az egyoldalú szerződésmódosítás jogának kikötése esetén azt kell vizsgálni, hogy a nyújtandó szolgáltatáshoz kapcsolódó díjak változásainak okai vagy módja egyértelműen és érthetően került-e megfogalmazásra, illetve hogy a fogyasztók jogosultak-e a szerződés felmondására.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a megjelölt jogszabályi, bírósági gyakorlat által támasztott előírásoknak nem tett eleget.

Hangsúlyozta, hogy keresete szerint a 2/2012. (XII. 10.) PK vélemény 6. a)-g) pontjai szerint kellett vizsgálni a támadott kikötések tisztességtelenségét, azaz az egyértelmű és érthető megfogalmazás, a tételes meghatározás, az objektivitás, a ténylegesség és arányosság, az átláthatóság, a felmondhatóság és szimmetria elveinek megfelelően. Az elsőfokú bíróság következtetése téves és okszerűtlen, nem tekinthető megfelelően indokoltnak sem.

Tévedett az elsőfokú bíróság akkor is, amikor a 2009. augusztus 1. napjától hatályos jogszabályi rendelkezések alapján állapította meg, hogy a felmondási jog hiányára alapított érvelés alaptalan volt. Hangsúlyozta, hogy az érvénytelenségi ok vizsgálatakor nem volt alkalmazható a Hpt. 2009. augusztus 1. napjától hatályos rendelkezése.

Kérte figyelembe venni a PK vélemény 9. a) pontját is, az általános szerződési feltétel tisztességtelenségének hivatalból történő észlelési kötelezettségét.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte, annak helyes indokaira tekintettel.

Állította, hogy a felperes nem tett tényelőadást a keresetével támadott szerződéses pontok tisztességtelensége körében, és hangsúlyozta, hogy a Hpt. szerződéskötéskor hatályos rendelkezése, valamint a PK vélemény 1. pontja szerint nem tisztességtelen az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tévő rendelkezés.

A szerződés 4.1. pontjával kapcsolatban rámutatott, hogy az mindösszesen azt tartalmazta, hogy a kamat periódusonként változó, továbbá hogy a változó kamat aktuális mértéke a megjelölt kondíciós listában kerül közzétételre. A kamatperiódusonként változó kamattal kapcsolatos kikötés nem tekinthető tisztességtelennek, mivel a rendelkezés azt a biztonságot jelenti a felperes

számára, hogy kamatperióduson belül a kondíciók nem változtathatóak, amely állandóság a felperesnek kedvező, nem pedig a hátrányára szóló rendelkezés. A Hpt. 203. § (3) bekezdésére, valamint a 210. § (4) bekezdésére hivatkozással azt is állította, hogy amiatt sem minősül tisztességtelennek a kondíciós listában való közzététellel kapcsolatos kikötés, mert az alperesnek jogszabályon alapuló kötelezettsége volt az egyoldalú szerződésmódosítás lehetősége miatt, hogy az esetlegesen változó kondíciókat bárki által elérhető módon hirdetményben, kondíciós listában tegye közzé. A rendelkezés erre figyelemmel sem minősült a felperes számára hátrányos kikötésnek, széles körű nyilvánosságot és ellenőrizhetőséget biztosító kikötés lévén a felperes számára előnyt jelentett.

Álláspontja szerint továbbá, mivel törvényi kötelezettségen alapuló, a vonatkozó jogszabályoknak megfelelően szóló rendelkezésről volt szó, annak tisztességtelensége a Ptk. 209. § (6) bekezdése alapján nem is volt vizsgálható.

A 6.4. pontban foglalt kikötéssel kapcsolatban kifejtette, hogy az teljesítette a Hpt. szerződéskötéskor hatályos 210. § (3) bekezdésében előírtakat, ezért tisztességtelensége ugyancsak nem volt vizsgálható a Ptk. 209. § (6) bekezdése szerint. A kikötés ugyanakkor egyértelműen határozta meg az alperes egyoldalú szerződésmódosítási jogát, egyúttal konkrétan megjelölve az üzletszabályzat vonatkozó pontját, amely az egyoldalú módosítást megalapozó körülmények, feltételek felsorolását tartalmazta. A kikötés teljesítette a világos, érthető megfogalmazás, az egyértelműség követelményét. Rámutatott, hogy a kikötés második mondata a Hpt. 210. § (4) bekezdésében írtakhoz képest többlet kötelezettségvállalást is tartalmazott az alperes részéről, a megváltozott törlesztő részlet összegének közlésére.

Hangsúlyozta, hogy a felperes által felhívott, a 2/2012. PK vélemény a 2010-től hatályos jogszabályi rendelkezéseken alapul, a perbeli, 2008. évi szerződésre nem alkalmazható közvetlenül. Rámutatott, hogy a felperes nem támadta a perben az egyoldalú szerződésmódosítás feltételeit, és arra is, hogy az arányosság, valamint a szimmetria elvének rögzítése nem az oklista tartalmával kapcsolatos követelmény. A Hpt. hatályos rendelkezései külön kezelik az oklista és az árazási elvek fogalmát, a 210. § (4) bekezdés tartalmazza az árazási elvek tartalmával kapcsolatos jogalkotói elvárásokat. Mindezt a 2/2012. PK vélemény is alátámasztja. Ezért véleménye szerint megalapozatlan az a felperesi elvárás, hogy az oklistának kell eleget tenni az arányosság és a szimmetria elvéből fakadó elvárásoknak. Az oklista nem más, mint azon okok felsorolása, amelyek változása esetén az alperes jogosult a szerződésben rögzített kondíciók megváltoztatására.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítélet elleni jogorvoslati kérelmet a Pp. 256/A. § (1) bekezdés f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Megállapította, hogy a felperes fellebbezése alapos.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a tényállást, azonban abból téves jogi következtetést vont le a per tárgyát képező szerződéses rendelkezések, az alperest megillető egyoldalú szerződésmódosítási jog tisztességtelensége tekintetében.

A Fővárosi Ítéltábla mindenk előtt azt rögzíti - az alperes fellebbezési ellenkérelmében foglaltak miatt -, hogy nem volt vitás az az elsőfokú eljárás során, hogy a keresettel támadott kikötések - a perbeli kölcsönszerződés 4.1. és 6.4. pontjai - egyaránt az alperes egyoldalú szerződésmódosítási jogával kapcsolatos rendelkezéseket tartalmaztak. A felperes keresetlevele kifejezetten ezzel a tartalommal szólt, és az alperes is ennek megfelelően nyilatkozott a 2013. február 8-i beadványában, amikor kifejtette, hogy ezen pontok egyszerű és érthető megfogalmazással, mindenki számára közérthetően rögzítik, hogy a banknak joga van a szerződés, illetve a kamatok egyoldalú módosítására a szerződésben rögzítettek szerint.

A Pp. 235. § (1) bekezdése, 141. § (6) bekezdése szerint ezért semmiképpen nem vezethetett eredményre az alperes fellebbezési ellenkérelmében kifejtett, a korábbiaktól eltérő érvelése és állítása.

Rámutat ugyanakkor a másodfokú bíróság arra, hogy a perbeli szerződés 4.1. pontja a hiteldíj egy eleme, a kamat változásáról szólt. Az egyoldalú szerződésmódosítási jog szerződéses szabályai körébe tartozott - a hiteldíj valamennyi elemére vonatkozó 6.4. pont mellett - a kamatváltozásra vonatkozó 4.1. pontban foglalt rendelkezés is.

Változó kamatozású szerződéses kikötés ugyanis akkor nem tekinthető egyoldalú szerződésmódosítási jog körébe tartozó rendelkezésnek, ha a felek azt a megoldást választják, hogy a kamatszintet egy konkrétan meghatározott, változó viszonyítási alaphoz, referencia kamatlábhoz kötik, és megállapodásuk szerint a kamatszint - a szerződésben rögzített algoritmus, képlet alkalmazásával - automatikusan, az alperes mérlegelési lehetőségétől függetlenül követi a viszonyítási referencia-kamat változását. Ez esetben a kamatmódosítás nem egyoldalú akaratnyilatkozat eredményeként következik be.

Az alperes azonban nem állította - fellebbezési ellenkérelmében sem -, hogy az előzőek szerinti változó kamatozású megállapodás jött létre a felek között.

A perbeli szerződés 4.1. pontja - az előzőekben bemutatott automatizmus, referencia kamatláb kikötése hiányában - az alperes egyoldalú szerződésmódosítási jogával kapcsolatos kikötés volt.

A Fővárosi Ítéltábla rögzíti, hogy az elsőfokú bíróság a vonatkozó jogszabályi rendelkezésekkel és a kialakult bírói gyakorlattal összhangban jutott arra a következtetésre, hogy az alperes üzletszabályzata a Ptk. 205/B. § (1) bekezdése szerint - a megismerhetővé tétellel és elfogadással - részévé vált a felek közti szerződésnek.

A Hpt. szerződéskötéskor hatályos 210. § (3) bekezdése úgy szólt, hogy a kamatot, díjat vagy egyéb szerződési feltételt csak akkor lehet egyoldalúan, az ügyfél számára kedvezőtlenül módosítani, ha a szerződés ezt - külön pontban - a pénzügyi intézmény számára meghatározott feltételek, illetve körülmények esetére egyértelműen lehetővé teszi.

Egységes a bírói gyakorlat abban, hogy jogszabályban, a Hpt. 210. § (3) bekezdésében lehetővé tett egyoldalú szerződésmódosítási joggal kapcsolatban nem terheli az általános szerződési feltételt alkalmazó felet külön figyelemfelhívási

és tájékoztatási kötelezettség. A pénzügyi intézményt megillető egyoldalú szerződésmódosítás lehetősége nem tekinthető a Ptk. 205/B. § (2) bekezdésében nevesített, szokásos szerződési gyakorlattól vagy a szerződésre vonatkozó rendelkezésektől eltérő szerződési feltételnek (EBH 2012/G.4.).

Rámutat a fellebbezéssel kapcsolatban arra is a Fővárosi Ítéltábla, hogy akkor köteles a bíróság vizsgálni valamely kikötés tisztességtelen jellegét, amennyiben rendelkezésére állnak az e tekintetben szükséges ténybeli és jogi elemek.

Akkor köteles hivatalból észlelni valamely általános szerződési feltétel érvénytelenségét, ha az a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megállapítható. A bíróság a semmisség megállapíthatósága érdekében hivatalból bizonyítást nem folytathat le (3/2011. PK vélemény 2. pontjának indokolása, Európai Unió Bírósága C-243/08. ügyben hozott döntése, 2/2012. (XII.10.) PK vélemény 9. a) pont, 2/2010. (VI.28.) PK vélemény 4. a) pont).

Rögzíti a másodfokú bíróság azt is, hogy a perbeli kölcsönszerződés a Ptk. 685. § e) pontja szerint fogyasztói szerződésnek minősült, amelynek feltételei egyedi megtárgyalására - a fogyasztó általi befolyásolás lehetőségét biztosítva - nem került sor.

A Hpt. 210. § (3) bekezdésében foglalt törvényi felhatalmazás keretjellege folytán, az annak tartalmát kitöltő, egyedileg meg nem tárgyalt szerződéses rendelkezés tisztességtelensége, az alperest megillető egyoldalú szerződésmódosítás tartalma a Ptk. 209. §-a szerint vizsgálható és a kereset szerint vizsgálandó volt. A perbeli kikötések nem estek a Ptk. 209. § (5) bekezdésének hatálya alá.

Leszögezi továbbá, hogy a szerződés - akár részleges - érvénytelensége az egységes bírói gyakorlatnak megfelelően, a szerződéskötéskor fennálló körülmények alapján volt vizsgálandó, és azt is, hogy az általános szerződési feltételként a szerződés részévé váló egyoldalú szerződésmódosítási jog tisztességtelen jellegét attól függetlenül kellett vizsgálni, hogy azt az alperes ténylegesen alkalmazta-e, illetve hogy hatályos-e (2/2012. (XII.10.) PK vélemény 9. b) pont).

A Ptk. szerződéskötéskor hatályos 209. § (1) bekezdése szerint tisztességtelen az általános szerződési feltétel, illetve a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel, ha a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és a tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára állapítja meg.

A (2) bekezdés szerint a feltétel tisztességtelen voltának megállapításakor vizsgálni kell a szerződéskötéskor fennálló minden olyan körülményt, amely a szerződés megkötésére vezetett, továbbá a kikötött szolgáltatás természetét, az érintett feltételnek a szerződés más feltételeivel vagy más szerződésekkel való kapcsolatát.

A (3) bekezdés szerint külön jogszabály meghatározhatja azokat a feltételeket, amelyek a fogyasztói szerződésben tisztességtelennek minősülnek, vagy amelyeket az ellenkező bizonyításáig tisztességtelennek kell tekinteni.

A másodfokú bíróság rámutat arra, hogy - a bírósági gyakorlat számára iránymutatást jelentő 2/2011. PK véleményben foglaltak szerint - a Ptk. a tisztességtelenség megállapításának két módját ismeri. Egyrészt a bíróság mérlegelésére bízta azt, másrészt a Kormányrendelet (és a Ptk. 2009. május 22-étől hatályos 209. § (4) bekezdése) az, ami tisztességtelenségnek minősülő feltételeket nevesít. A bírói mérlegelés alapján elbírálandó esetekben figyelemmel kell lenni a szerződésekre vonatkozó diszpozitív szabályokra, amelyek a szerződő felek egyensúlyára, a szerződési kockázatok, jogok és kötelezettségek kiegyensúlyozott elosztásának elveire épülnek. A bíróságnak a Ptk. 209. § (2) bekezdése szerinti mérlegelése során - a jóhiszeműség és a tisztesség objektív kötelmi jogi kategóriájának mércéjén keresztül, a szerződés megkötésére vezető körülményeknek, a kikötött szolgáltatás természetének, az érintett feltételnek más szerződéses feltételekkel való kapcsolatának vizsgálatával - abban kell állást foglalnia és azt megállapítania, hogy az adott esetben a szerződési feltétel támasztója a másik fél hátrányára egyoldalúan és indokolatlanul előidézett-e egyenlőtlenséget a szerződéses jogokban és kötelezettségekben.

A jogalkotó ugyanakkor - a tisztességtelenségnek a jóhiszeműség és a tisztesség követelményrendszerén keresztül történő megállapítása mellett, kizárva a bírói mérlegelést -

meghatározott olyan konkrét feltételeket is, amelyek a fogyasztói szerződésben tisztességtelenségnek minősülnek. A Kormányrendelet az, amely - a Ptk. 209. § (3) bekezdésében megjelölt külön jogszabályként - olyan szerződési feltételeket nevesít, amelyek minden esetben tisztességtelenségnek minősülnek (1. §), ezen kívül felsorol olyan szerződési feltételeket is, amelyek nem feltétlenül, hanem az ellenkező bizonyításáig minősülnek tisztességtelenségnek (2. §). Ez azt is jelenti, hogy a Kormányrendelet 1. §-ában felsorolt okok valamelyike miatt tisztességtelenségnek minősülő kikötés esetén nem szükséges vizsgálni a Ptk. 209. § (2) bekezdésében felsorolt további körülményeket, a 2. § alá tartozó esetben pedig a feltételt támasztó félre hárul annak bizonyítása, hogy a kikötés nem esik a Ptk. 209. § (1) bekezdésének hatálya alá.

A Kormányrendelet 2. § d) pontja szerint a fogyasztói szerződésben az ellenkező bizonyításáig tisztességtelenségnek kell tekinteni azt a szerződési feltételt, amely lehetővé teszi, hogy a fogyasztóval szerződő fél a szerződést egyoldalúan, a szerződésben meghatározott alapos ok nélkül módosítsa, különösen, hogy a szerződésben megállapított pénzbeli ellenszolgáltatás mértékét megemelje, vagy lehetővé teszi, hogy a fogyasztóval szerződő fél a szerződést egyoldalúan, a szerződésben meghatározott alapos okkal módosítsa, ha ilyen esetben a fogyasztó nem jogosult a szerződéstől azonnali hatállyal elállni, vagy azt felmondani.

A perbeli szerződés megkötését követően, 2010. december 18-án hatályba lépett, a szerződésben előírt kamat egyoldalú módosításának feltételeiről szóló 275/2010. (XII.15.) Korm. rendelet szabályai - a 2/2012. (XII.10.) PK vélemény 6. pontjához fűzött indokolás irányadó alkalmazásával - iránymutatást jelentenek a korábban kötött szerződések rendelkezéseire is, a kamat egyoldalú módosításának azon

lehetséges okaira, feltételeire, amelyek alaposnak tekinthetők. Ugyanakkor az a tény, hogy a felek közti szerződés szerint a szerződésmódosításnak lehetségesek alapos okai, egyben nem jelentette azt is, hogy az egyoldalú szerződésmódosítással kapcsolatos kikötés egyéb okból nem minősült tisztességtelennek.

A Fővárosi Ítéltábla rögzíti, hogy a felperes a keresete alapjául kifejtettek szerint az elsőfokú eljárás során több körülményre alapította a támadott kikötések, a perbeli szerződésben kikötött egyoldalú szerződésmódosítási jog tisztességtelenségét. Hivatkozott a felmondási jog sérelmére, a szimmetria elvének megsértésére, az ellenőrizhetőség, az átláthatóság, továbbá az egyértelmű és az érthető megfogalmazás hiányára is.

A jogalkalmazás számára - a Hpt. korábban hatályos szabályai szerint elbírálandó jogvitákban is - az iránymutatást jelentő 2/2012. (XII.10.) PK vélemény a pénzügyi intézmény által fogyasztói szerződés esetén alkalmazott egyoldalú szerződésmódosítási jog tisztességtelensége a vizsgálat során irányadó.

A PK vélemény 6. f) és g) pontjai értelmében tisztességtelennek minősül az egyoldalú szerződésmódosításra vonatkozó kikötés, ha a szerződésmódosítás esetére nem biztosítja a fogyasztó számára a felmondás jogát (felmondhatóság elve), továbbá akkor is, ha kizárja, hogy a fogyasztó javára bekövetkező feltételváltozás hatása a fogyasztó javára érvényesítésre kerüljön (szimmetria elve).

A másodfokú bíróság osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját a felmondhatósággal kapcsolatban. Az elsőfokú bíróság a felek közti szerződés részévé vált üzletszabályzat 1.2.3. pontjában foglaltakra figyelemmel megalapozottan foglalt állást úgy, hogy az egyoldalú szerződésmódosítás esetére biztosított volt a fogyasztó felperes felmondási joga, ennél fogva a kikötések tisztességtelensége a Kormányrendelet 2. § d) pontja és - a PK vélemény 6. f) pontja szerint - a Ptk. 209. § (1) bekezdése alapján nem volt megállapítható.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróságnak a szimmetria elvével kapcsolatban kifejtett álláspontjával és az ebben a körben levont jogi következtetésével nem értett egyet.

A szimmetria követelménye az egyoldalú szerződésmódosítási jog esetén ugyanis azt jelenti, hogy a fogyasztó terhére történő egyoldalú szerződésmódosítás lehetősége csak akkor tisztességes, ha nem csak a fogyasztó hátrányára történő körülményváltozás hatásának áthárítását teszi lehetővé, hanem egyidejűleg kötelezettségként kezeli a fogyasztó javára történő körülményváltozás esetén annak a fogyasztó javára való érvényesítését is, az arányosság elve érvényre juttatása mellett. Ellenkező esetben a szerződéskötéskor kialakult helyzet felbomlik (2/2012. (XII.10. PK vélemény 6. g) pont indokolása).

A szimmetria elvének az a szerződéses szabályozás tesz eleget, amely kifejezetten rögzíti, ezáltal biztosítja a fogyasztók javára történő szerződésmódosítást is.

Szerződéses jogviszonyokban nem jelenti a szimmetria elvének érvényre juttatását az, ha valamely szerződés nem zárja ki, azaz külön rendelkezéssel nem hárítja el a

fogyasztó javára való módosítást. A követelmény teljesítésének egyedül az felel meg, ha kifejezetten biztosított az egyoldalú szerződésmódosítás okainak ez irányú változásakor a fogyasztó javára való szerződésmódosítás is.

A perbeli szerződés esetén tény, hogy az egyoldalú módosítási jog szerződéses rendelkezései nem írták elő az alperes kötelezettségeként, hogy az egyoldalú szerződésmódosítás alapjául felsorolt okok felperesre kedvező változása következményeit levonja, és a kamat (a hiteldíj egyéb eleme) mértékét ennek megfelelően határozza meg. Ez egyben azt is jelenti, hogy a szabályozási hiány miatt a felperes nem is alapíthatott jogot a számára kedvező irányú körülményváltozásokra. Mindez a Ptk. szerződéssel kapcsolatos szabályai szerint, a Ptk. 198. § (1) bekezdése és a 200. § (1) bekezdése alapján azt eredményezi, hogy kizárásra került a felperes javára történő módosítás lehetősége.

A Fővárosi Ítéltábla ezért arra a következtetésre jutott, hogy a keresettel támadott kikötések a szimmetria elvébe ütköztek, mivel nem biztosították a fogyasztó felperes javára bekövetkező körülményváltozásokra alapított szerződésmódosítást, a kamat, a hiteldíj egyéb eleme számára kedvező irányú változtatását. Megállapította, hogy ezáltal a keresettel támadott szerződéses feltételek az alperes javára indokolatlan és egyoldalú előnyt biztosítottak, egyúttal a felperes terhére indokolatlan és egyoldalú hátrányt idéztek elő, a szerződésből eredő jogok, kötelezettségek egyensúlyának a jóhiszeműség és a tisztesség követelményébe ütköző eltolódását eredményezték.

A másodfokú bíróság osztotta a felperes érvelését az egyoldalú szerződésmódosítási jog további okból való tisztességtelenségével kapcsolatban is. Megalapozottan hivatkozott a felperes az egyoldalú szerződésmódosítási jog perbeli szabályozásának ellenőrizhetetlenségére, átláthatatlanságára, továbbá az egyértelmű és érthető megfogalmazás hiányára is.

Az egyoldalú szerződésmódosítási jogra vonatkozó egyedi rendelkezés formai szempontból akkor tekinthető tisztességesnek, ha a szabályozás áttekinthető szerkezetben jelenik meg a fogyasztó számára. Tisztességtelen a szerződéses rendelkezés, amely különböző okiratokba foglalt általános szerződési feltételekre, másutt elhelyezett üzletszabályzatra, hirdetményre való utalással, az utaló szabályok bonyolultságával, illetve többszöri ismétlődésével oda vezet, hogy az átlagfogyasztó számára nem követhető a rendelkezés és annak pontos tartalma. Egyértelmű, világos, érthető szerkesztés és szövegezés hiányában a fogyasztónak nincs tényleges lehetősége a kikötés alapos megismerésére, a szerződés megkötése előtt (PK vélemény 6. a) pontja).

A másodfokú bíróság egyetértett a felperessel abban, hogy az alperes egyoldalú szerződésmódosítási jogával kapcsolatos rendelkezések nem teljesítették az egyértelmű és érthető megfogalmazás követelményét. Maga a kölcsönszerződés egymástól különböző pontokban rendelkezett az egyoldalú módosításról a hiteldíj minden elemére kiterjedően a 6.4. pontban, illetve csupán a kamatváltoztatással kapcsolatban a 4.1. pontban. Mindkét kikötésre elmondható, hogy nem tartalmazták az egyoldalú szerződésmódosítási jog érdemi, lényegi részét (annak feltételeit és

terjedelmét), csupán az alperest megillető jogosítványt deklarálták, ezen kívül utaltak az alperes valamely további - egymástól ugyancsak különböző - dokumentumára, a 4.1. pont a kamattal kapcsolatban az ingatlanfedezetű hitelek kondíciói kiemelt ügyfelek részére elnevezésű kondíciós listára, a 6.4. pont pedig a bankszámlák vezetéséről, a betétgyűjtésről szóló üzletszabályzat 1.3. pontjára. Az üzletszabályzat 1.3. pontja a „kondíciós lista és annak módosítása” címet viselte, azon belül az 1.3.1. pont azt rögzítette, hogy az alperes szolgáltatása ellenében fizetendő díjat, jutalékot, kamatot a kondíciós lista tartalmazza, az 1.3.3. pont pedig azt, hogy a kondíciós lista - az 1.2.1. pontban írtakon túl - a mindenkori pénzügyi környezet változása esetén is módosítható. Az üzletszabályzatnak - a kölcsönszerződés 6.4. pontjában felhívott - 1.3. pontját megelőzően, az 1.2.1. pont rendelkezett az üzletszabályzat módosításának lehetséges okairól, amely rendelkezésre azonban a kölcsönszerződés egyáltalán nem utalt.

Az alperes által kidolgozott szabályozási technika nem felelt meg az érthető és világos megfogalmazás, az áttekinthető szerkesztés követelményének. Az elérendő helyzethez - a szabályozási tartalom fogyasztó általi megértéséhez - képest arra volt alkalmas, hogy annak ellenkezőjét érje el.

Az egyoldalú szerződésmódosítási jogra vonatkozó egyedi rendelkezés továbbá akkor tekinthető tisztességesnek, ha szabályozási tartalmánál fogva lehetővé teszi annak előrelátását, kalkulációját, illetve ellenőrzését és egyben számonkérhetőségét, hogy milyen feltételek teljesülése esetén, milyen mértékben kerülhet sor további terhek fogyasztóra történő áthárítására. Mindez a tisztességes magától értetődő, közvetlenül a Ptk. 209. § (1) bekezdésén alapuló sajátja és követelménye.

A PK vélemény 6. e) pontjának indokolása is tartalmazza, hogy a bankok például akkor tudnak eleget tenni az átláthatóság követelményének, ha pontosan meghatározzák a szerződésben, hogy mit tekintenek irányadó referencia kamatnak, illetve milyen képletet alkalmaznak a kamat, a költség és a díj módosításával összefüggésben, ha megjelölik, hogy milyen időközönként vizsgálják felül a kamatlábat (kamatperiódus), ha meghatározzák azt a legkisebb kiigazítási értéket, amely alatt nem módosíthatják a kamatokat, sem a fogyasztó hátrányára, sem pedig az előnyére.

Az alperes által alkalmazott, a szerződés részévé vált üzletszabályzatban található kikötések - az „üzlet-, termék-, biztonsági és pénzmossás elleni politikájának”, „nemzetközi szerződéseinek” módosulása, a „pénzügyi környezet feltételeinek változása”, „az informatikai környezet továbbfejlesztése” (1.2.1. pont), illetve a „mindenkor pénzügyi környezet változása” (1.3.3. pont) kitételek - általánosak, teljes egészében nélkülözik a konkrét, megragadható megfogalmazást. A perbeli rendelkezések megfelelő és szükséges korlátok nélkül biztosítanak az alperesnek egyoldalú szerződésmódosítási jogot, ennél fogva átláthatatlanok, ellenőrizhetetlenek és számonkérésre alkalmatlanok.

Szerződéses jogviszonyban nyilvánvalóan megengedhetetlen, hogy a mellérendeltségben álló felek egyike korlátok nélkül gyakorolhasson valamely kivételes - a Hpt. 210. § (3) bekezdésén nyugvó - egyoldalú hatalmasságot, úgy,

hogy a másik szerződő fél számára az egyoldalú szerződésmódosítási jog számonkérése, ellenőrzése sem biztosított.

A jogszabály által lehetővé tett - a 2/2012. (XII.10.) PK vélemény 1. pontjának indokolása szerint is egyoldalú hatalmasságot jelentő - egyoldalú szerződésmódosítási jog kikötése kizárólag szigorú és kellő garanciákkal biztosítva tekinthető tisztességesnek. Ahhoz, hogy az arra jogosult fél egyoldalú, rendelkező nyilatkozatával kiváltsa a célzott joghatást, módosítsa a felek eredeti megállapodását, szükséges, hogy a felek a szerződésben rögzítsék, megállapodjanak annak feltételeiben. Az felel meg a mellérendeltségen alapuló szerződéses jogviszonyokban a jóhiszeműség és tisztesség követelményének, ha a felek közös akarattal megállapodnak az - egyik felet megillető, mérlegelési jogán alapuló - egyoldalú szerződésmódosítás lehetséges eseteiben, feltételeiben, hogy azt az adott fél pontosan mely körülmények, milyen mértékű változása esetén, a másik fél mely összetevőt jelentő fizetési kötelezettsége tekintetében, milyen időszakonként jogosult (a szimmetria elve szerint egyben köteles) gyakorolni.

Utal arra is a másodfokú bíróság, hogy mivel az alperesi üzletszabályzatban megjelölt feltételek nem tekinthetők egyértelmű, egyetlen, egzakt mutatót takaró megfogalmazásnak, ennél fogva egyedül az alperes belátásán múlott, hogy ezen feltételek alatt pontosan mit értett, a kikötést miként alkalmazta, hogy pontosan mikor, milyen időtávlatban kialakult tőke- és pénzüpiaci mutatót, értéket, illetve egyéb körülményváltozást vett számba.

Azonban a Kormányrendelet 1. § (1) bekezdés a) pontja kifejezetten tiltja és tisztességtelennek minősíti a fogyasztói szerződésben alkalmazott szerződési feltételt, amely egyoldalúan jogosítja a fogyasztóval szerződő felet a szerződés bármely feltételének értelmezésére.

A Fővárosi Ítéltábla ezért arra a következtetésre jutott, hogy a keresettel támadott, az egyoldalú szerződésmódosítással kapcsolatos kikötések nem világos, nem egyértelmű megfogalmazással szerepelnek a szerződésben, továbbá ellenőrizhetetlenek és a számonkérésre alkalmatlanok is. A szükséges feltételeket és korlátokat rögzítő szabályozás hiányában az alperes javára indokolatlan és egyoldalú előnyt biztosítottak, egyúttal a felperes terhére indokolatlan és egyoldalú hátrányt idéztek elő, a szerződésből eredő jogok, kötelezettségek egyensúlyának a jóhiszeműség és a tisztesség követelményébe ütköző eltolódását eredményezték, továbbá a Kormányrendelet 1. § (1) bekezdés a) pontja szerint is tisztességtelennek voltak tekintendőek.

A per tárgyát képező kikötések a Ptk. 209. § (1) bekezdése szerint tisztességtelennek minősültek, annak jogkövetkezménye a Ptk. 209/A. § (2) bekezdése szerint a - relatív - semmisség volt.

Figyelemmel arra, hogy a felperes a kereseti kérelmében nem csupán a támadott kikötések érvénytelenségének megállapítását kérte, hanem az „érvénytelenség jogkövetkezményeként” annak kimondását is, hogy az érvénytelen feltételek a szerződés megkötésétől kezdődően nem jelentenek kötelezettséget az adós

felperes számára, a Fővárosi Ítéltábla leszögezi egyfelől azt, hogy ez a kereseti kérelem nem az érvénytelenség jogkövetkezményeként került előterjesztésre, mivel a Ptk. a kérelemnek megfelelő jogkövetkezményt nem ismer (Ptk. 237. §). A megállapításként megfogalmazott, és ennek megfelelő bírósági döntést kérő kereset részben megállapítási, részben marasztalási kérelemnek minősült, amiről érdemben kellett döntenie a Pp. 213. § (1) bekezdése szerint.

Leszögezi továbbá azt is, hogy valamely kikötés érvénytelenségének alapvető jogkövetkezménye az, hogy arra jogot alapítani nem lehet, a semmis kikötés nem vált ki joghatást. A szerződés a kikötés mellőzésével egyebekben változatlanul köti a feleket, figyelemmel arra is, hogy az érvénytelen szerződéses feltétel nélkül is teljesíthető (Ptk. 239. § (2) bekezdése, 1/2010. (VI. 28.) PK vélemény 2. pont, 2/2012. (XII.10.) PK vélemény 8. a) pont). Annak ítéletbeli megállapításához, rendelkező részben történő rögzítéséhez, hogy a semmis kikötéshez nem fűződnek joghatások, nem kapcsolható jogvédelmi szükségesség, nem teljesülnek a Pp. 123. §-ában foglalt konjunktív feltételek.

Rögzíti a másodfokú bíróság azt is, hogy 93/13/EGK irányelv 6. cikk (1) bekezdése azt az elvárás támogatja a tagállamok irányában, hogy a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételek a saját nemzeti jogszabályok szerint ne jelentsenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve, és - ha a szerződés a tisztességtelen feltétel kihagyásával is teljesíthető - a szerződés változatlan feltételekkel továbbra is kösse a feleket.

Az Európai Unió Bírósága a C-397/11. számú ítéletében állást foglalt a feltétel tisztességtelen jellegéből a nemzeti bíróság által levonandó következtetések tárgyában. Kiemelte, hogy az irányelv 6. cikkének (1) bekezdése, amely szerint a tisztességtelen feltételek nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve, olyan kógens rendelkezés, amely arra irányul, hogy a szerződő felek jogai és kötelezettségei tekintetében a szerződés által megállapított formális egyensúlyt a szerződő felek egyenlőségét helyreállító, valódi egyensúllyal helyettesítse. A nemzeti bíróság oly módon köteles - a lehető legteljesebb mértékben - értelmezni és alkalmazni a szóban forgó valamennyi nemzeti rendelkezést, hogy azok lehetővé tegyék az uniós jog rendelkezései által garantált jogok hatékony végrehajtásának biztosítását. Az egyéni fogyasztót érintő cselekmények tekintetében az irányelv 6. cikk (1) bekezdésének első fordulata annak előírására kötelezi a tagállamokat, hogy a tisztességtelen feltételek „a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint ne jelentsenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve”. Ha a nemzeti bíróság valamely szerződési feltételt tisztességtelennek ítélt, annak alkalmazását mellőznie kell. Az irányelv közvetett célja a felek közti egyensúly helyreállítása, főszabály szerint a szerződés egésze érvényességének fenntartásával. Az a nemzeti jogszabály, amely úgy rendelkezik, hogy a tisztességtelennek minősített feltételek semmisek, megfelel az irányelv 6. cikk (1) bekezdésében előírt követelményeknek.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta, és a Ptk. 239/A. § (1) bekezdését, 239. § (2) bekezdését is szem előtt tartva a kereset szerint megállapította a felek közti

szerződés egyoldalú szerződésmódosítási joggal kapcsolatos kikötései semmisségét, ezt meghaladóan pedig elutasította az érvénytelenség „jogkövetkezményeként” kért további megállapítás iránti keresetet, mivel szerződéses feltétel érvénytelenségének - a semmisség ítéletbeli megállapításának - alapvető velejárója volt, hogy a semmis kikötésre jogot alapítani nem lehet, az nem vált ki joghatást, így fogyasztóra háruló kötelezettséget sem eredményez.

Mivel a felperes fellebbezése érdemben eredményre vezetett, a másodfokú bíróság a Pp. 239. §-a szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kötelezte az alperest a felperes ügyvédi munkadíjból álló, a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (3), (5)-(6) bekezdései alapján mérlegeléssel meghatározott, együttes első- és másodfokú költsége, valamint az általa lerótt kereseti és fellebbezési eljárási illeték megfizetésére.

Budapest, 2014. év február hó 11. napján

. Mika Ágnes s.k.
a tanács elnöke

. Gáspár Mónika s.k.
előadó bíró

. Kurucz Zsuzsánna s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

bírósági tisztviselő